

KULTURGLÄNTAN

Tidning för Kulturella Ungdomsrörelsen med omnejd.

N:o 2.

Huvudredaktören anonym.

Mottagningstider för J. Billström, när som helst på dygnet.

Maj 1916.

MOTTO:

Det är de verkligt betydande personligheterna, som äro föremål för Kulturgläntans intresse.
Shakespeare.

ANMÄLAN.

Kulturgläntan

som förut hette Kulturglimten, ingår nu i sin andra årgång med här föreliggande n:o 2. Såsom hittills skall Kulturgläntan utkomma i rask följd med ett nummer vart 5:te år. Den skall anse angeläget att snabbt och pålitligt hålla sin läsekrets underkunnig om vad som skett och icke skett. Särskilt bedja vi få påpeka blixttelgrammen från våra speciella korrespondenter i Paris, London, New-York, Moskva m. fl. världscentra, där nyheterna av betydighet fabriceras.

Kulturgläntan vill, såsom av namnet framgår, lyfta på förhänget, som döljer kulturens blomstergårdar, där man får tillfälle betrakta såväl den gångna tidens fullmogna kulturblomster som framtidens ännu blott knoppande.

Redaktionen är anonym. Det är säkrast. Boktryckaren har tagit risken för åtal på sig. Vi hava liv och invaliditetsförsäkrat honom, och komma givetvis i händelse av fällande dom att väsnas och gny i bladet.

I förhoppning om ett gott samarbete med en köpstark publik teckna vi

Vördsamt
Redaktionen.

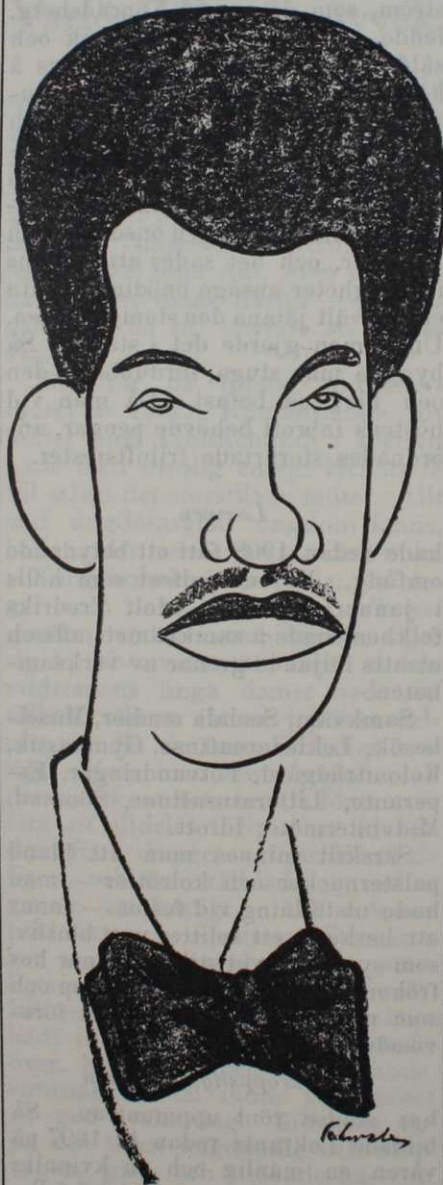
□□□□□

LEDAREN

måste av utrymmesskäl stå över till nästa nummer.

BILDSERIE.

I.

Med. D:r J. Billström.

Kulturgläntan börjar i dag en porträttserie med införande av d:r Billström. Tecknaren har utmärkt väl funnit de mest karakteristiska dragen av doktorn, som torde vara känd av en del av Kulturgläntans läsare. För dem, som icke känna doktors antecidentia, skola vi lämna en utförligare redogörelse om hans liv och leverne i nästa nummer.

□□□□□

Den stora 10-års redogörelsen

av en f. d. sekreterare.

Protokollet för kommitténs för den Kulturella ungdomsrörelsen i huvudstaden sammantråde den 10. jan. 1906 innehåller bl. a.: Utsågos till ordförande rektor Beskow, till vice ordförande rektor Örtenblad, till sekreterare fröken Silfverbrand, till vice ordförande fröken Härner och till skattmästare herr Nyman. Man beslöt att salongsdanserna tillsvidare skulle vara uteslutna från samkvämen och att blott folkdanser och danslekar skulle få förekomma å dem. I fråga om lokal för första samkvämet enade sig kommittén om att försöka få hyra den s. k. Nationalsalen, Grevturegatan 20 C, helst för lördagen den 27. januari. Till Folkbildningsförbundet skulle avlätas skrivelse med begäran att förbundet måtte utverka hos vederbörande myndigheter, att ungdomsrörelsen finge lämpliga skollokaler hyresfritt upplåtna. Så överenskom man om att inträdesbiljetterna skulle kosta 25 öre och biljetterna till té-supén 35 öre. Beslöt trycka 500 biljetter av vardera slaget, båda med påskrift den Kulturella ungdoms-

rörelsen. Aftonunderhållningarna bestämdes skola börja kl. 7 samt uppbrott ske tidigast kl. 10, senast kl. 11. Detaljerat förslag till program för första samkvämet uppgjordes och fingo slutligen kommittens damer i uppdrag att ombesörja supén.

Så var man färdig. Lavinén bjöd att glida.

Rektor Beskov.

den förste ordföranden, har gjort sig känd som lagstiftaren. Riktlinjerna för ungdomsrörelsens verksamhet äro av honom framförda i ett tryckt prospekt av den 3. okt. 1906 om den kulturella ungdomsrörelsen i Stockholm.

Sitt syfte har »Den kulturella ungdomsrörelsen» sökt förverkliga, heter det, genom anordnandet av aftonsamkväm vissa lördagskvällar under vintern. Vid alla dessa samkväm utgöres programmet av tre huvuddelar: 1) en föredragande del: föredrag, musik, sång, deklamation el. dyl.; 2) tésupé; 3) danslekar och folkvisedanser.

Kommitteerna vilja emellertid gärna utvidga arbetsprogrammet till att även innefatta bildandet av smärre cirklar för speciella syften: såsom för musik, diskussion, studier i olika fack, idrott m. m. Sådana smärre cirklar skulle giva arbetet större stadga, dels genom att skapa en växande elittrupp av fullt aktiva deltagare i rörelsen, dels genom att hålla vid liv och utveckla impulser, som kunna givas vid de större samkvämena samt fastare tillknyta de band av personlig sympati och gemensamma intressen, som vid dessa kunna uppstå.

Den kulturella ungdomsrörelsen med sin förening av fria former och klart mål, öppnar ett tacksamt fält för den socialt vakna ungdomens intresse och arbete. Där finnes utrymme för ungdom av olika riktningar, som har det gemensamt att vilja främja hos sig själv och hos sina jämnåriga ett friskt och glatt ungdomsliv med ideellt innehåll. Lavinén hade därmed fått sig utstakad den bestämda bana, vari den skulle rulla.

Här skulle man kunna sluta årsredogörelsen. Men låt oss ägna en tanke åt det första

Kolonisationsarbetet.

En våt söndagsmorgon i april år 1907 samlades vid Kungsholmsstull magister G. Bergh, fröknarna Elisabeth Andersson och Lindhagen, kand. Paul Wredlind, Fabian Renström och nedskrivaren av dessa rader för att vid Fredshäll titta på den med gräs beväxna åkern. Man ansåg möjligt att kunna vända jorden med hjälp av spadar och så avslutades kontrakt med fröken Lindhagen om att jorden skulle uppgrävas och göras fruktbar. En hel del ungdomar voro glada åt den friska luften och den ansträngande motionen, varför villiga arbetskrafter snart kommo i verksamhet. Billström, som då var på Konradsberg, ledde arbetet, plockade mask och såldé dem i staden. Där sjöngs å kolonien, där skälades med saftbuteljer, där skiftades jordlotterna och så blevo Stockholms ungdomar jordbrukare. Fröken Elin Lundström gav kolonien namnet Solhagen. Livlig var folkvandringen onsdagar och lördagar, och det sades att Stadens myndigheter ansågo onödigt att låta en ångväkt jämna den steniga vägen. Ungdomen gjorde det i stället. Så byggde man stuga, fördubblade den och blev så bofast. Då man vid höstens inbrott behöfde pengar, anordnades storartade friluftsfester.

Lavinén

hade redan 1908 fått ett betydande omfång. Vid en julfest som hölls i januari 1909 å Adolf Fredriks folkhem hade å samkvämens affisch utsatts följande grenar av verksamheten:

Samkväm, Sociala studier, Museibesök, Lektionsaftnar, Gymnastik, Koloniträdgård, Fotvandringar, Esperanto, Litteraturaftnar, Sömnad, Midvintermöte, Idrott.

Särskilt minnes man att bland palsternackor och kolrötter — man hade utställning vid festen — fanns att beskåda ett splitter nytt blusliv, som svirkeln vid stilla teåftnar hos fröken Elsa Vahlin knäpat ihop och som nu med mycken stolthet föresnades.

Den kroppsliga kulturen

har städse rönt uppmuntran. Så bildade Lokrantz redan år 1907 på våren en manlig och en kvinnlig gymnastikavdelning i Nicolai folk-

skola, bärande i sig fröet till Stockholms allmänna gymnastikavdelningar, nu omkr. 50. En idrottsavdelning började också sin verksamhet efter ett möte i Huvudsta folkets hus en vacker vintersöndag. Visserligen ville Centralkommittén ej veta av denna nya erövring förrän idrottskommittén genom fotografi styrkt att 8 av Cks ledamöter varit med vid starten. Men så småningom togs även denna till nåder, protokollfördes vid ett Ck:s sammanträde och blev officiellt antagen.

Muscerna

blevo flitigt besökta. Vi minnas konstkommittén, som under Carl G. Laurins ledning besökte Nationalmuseum. Historiska museet, Nordiska Museet, Skansen, Thielska galleriet, Geologiska museet, Etnografiska museet, greve v. Rosens Roockelstamuseum förevisades av resp. innehavare. Så lärde sig ungdomen förstå en del av vad livet har av skönt och underbart.

Fotvandrarrefolket

har stora breda fötter, men äro för övrigt normalt utvecklade. Måhända att benen genom den ständiga nötingen äro något förkortade. Det ligger i ungdomsrörelsens natur att dess ungdom har ett rörligt sinne, som driver dem ut till bygderna här och var. I stora hopar lämnade ungdomen huvudstaden och genomströvade den ena Bohuslän, den andra Hälsingland, den tredje Dalarna, den fjärde Värmland, den femte Södermanland, den sjätte Uppland o. s. v. De gjorde ingen skada och voro därför väl tålda.

Sången

övades flitigt under vandringarna och vanan gjorde, att man vid återkomsten till huvudstaden bildade en sångklubb, när behovet av att sjunga blivit ordentligt väckt. Man hade ute på färderna lovprisat naturen med sin vackra sång, smittad av fåglarnas kvitter. Man hade sjungit hela dagen och ofta mer än halva natten. Sångkören har därför allt fortfarande sina övningar i Kungsholms realskola.

Strandhugg

har gjorts på Gottland till Visbybornas förnöjelse. På Finlands kust

landade man en gång vid Helsingfors. Norrland erövrade man vid Sundsvallsfärden.

Söder

visade sig särskilt litterärt intresserat, om av förmånet eller på grund av, att det särskilt hade behov att studera litteraturen vet man icke. Alltnog, en litterär cirkel existerade där, och man läste en bok i veckan om och av Strindberg. För övrigt har

Konsten

omhuldat av kulturella ungdomsrörelsen, tack vare Didrings ingripande, så att kulturellarna en dag kunde besöka Mäster Olof på Dramatiska teatern mot erläggande av en mindre inträdesavgift.

Norr

visade sig mycket handlingskraftigt. Vid Sociala studiecirklens och Diskussionsklubbens sammanträden gjorde man den ena chocken efter den andra mot samhället, som man i grunden ville omstöpa. Erik Lundström talade vid ett tillfälle om enröd fana, som ungdomen en gång skulle föra i spetsen Vasagatan ut för ett tag så långt att man icke såg dess slut. Ungdomsförbrödringen. Vi lägade av hänförelse och stegade ut på landsvägarna för att studera de sociala spörsmålen på närmare håll, så vid Norsborgs vattenverk, vid Skrubba uppfostringsanstalt, å Lidingsöns villastad, vid Värtagasverket. På Svartsjö fingo vi ej komma in.

Slutligen

må nämnas om stenografkursen på Söder, som aldrig blev av, om sammaritkursen, ledd av Billström och hans fru, om den blomstrande dansklubben med sin energiske Karlsson. Så har meddelats en liten del av vad Kulturella ungdomsrörelsen medhunnit under 10 år.

Ordförandena,

som med städse vaket öga följt lavinens rasande utveckling, hava efter rektor Beskov varit:

Psykiatern J. Billström med fru, skådespelsförfattaren Ernst Diding med fru, upptäcktsresanden Erland Nordenskiöld med fru, arkeologen T. Arne med fru.

I denna första 10-års redogörelse bör man icke underlåta att nämna

Folkbildningsförbundet,

varifrån Kulturella ungdomsrörelsen leder sitt ursprung. Prins Eugen ledde första diskussionsmötet och professor Kjellberg har under årens lopp varit Kulturellas rådgivare och vän.

* * *

Så rulla vi vidare, in på det nya deceniet, kl. 12 i natt.

□□□□

Varför Billström avvek.

Någon har sagt: »De är av bra litet intresse att veta, vilka åsikter en person hyser, men intressant är att veta, på vad sätt han kommit att omfatta sina åsikter». Eller för att taga ett exempel. Att Billström lämnade ungdomsrörelsen, spelar ingen eller föga roll. Men vad han kan ha för orsak därtill — den frågan kan ha sitt intresse att få besvarad.

Det var på första midvintermötet år 1907. Kommitterade för mötet med Goldschmidt i spetsen hade med otrolig energi lyckats få till stånd det storstilade mötet. Allt vad ungdomsglad ungdom fanns, hade under trenne dagar stämt möte i Kungsholmens realskola, de dagar, som voro årets sista. Vår sagesman, en av kommitterade, säger sig ha observerat, att eliten av huvudstadens unga damer hade sitt tillhåll såsom tåmor i köksavdelningen, där de voro förfärligt nyttiga. Kom man inom regionen av deras verksamhetsområde, löpte man fara att alldeles förintas av korselnden från damernas stjärnliknande ögon, och man räddade sig endast genom att hastigt — helt automatiskt förresten — retirera. Den, som var mycket upptagen, lade naturligtvis detta icke mycket på sinnet. Billström gick och slog dank. Han hade intet annat göra än att tänka över, huru han med ett tändande, entusiastiskt tal skulle giva mötet en god avslutning. Billström var på den tiden ungdomlig och oförvägen, gick och snokade här och var och drogs sannolikt in i vink-

larna i köksregionen. Alltnog, vilka medel dåvarande fröken Brate i all ärlighet betjänade sig av, har icke blivit utrett. Faktum är, att Billström blev liksom litet hypnotiserad och gjorde sedan flitigt utflykter på Katarina-söders vackra höjder. Han fick allt mindre tid över till Kulturella, och en dag stod det i tidningen att han var förlovad. När så Susy blev arg över, att K. U. R. fått ett oanat uppsving, varom Ck. ej hade en aning, men som stod skrivet på en av mötet utgiven minneslista, upptagade flera icke officiella kommittéer och cirklar, då sade Billström ifrån, att hans studier numera hindrade honom ifrån att vara ordförande.

Dessa äro de hittills outhärliga skälen till att Billström avvek. Av denna psykoanalytiska undersökning framgår, vad oreda fruntimmer kunna åstadkomma. Billström är ju dock ej helt att beklaga. Han har själv vid flera tillfällen framhållit, att han är mycket belåten med sin fru. Och då är det väl så.

□□□□

En större donation

har kommit Kulturella till del. Icke mindre än 300 kronor ha av en givmild herre skänkts till rörelsen. Kassören lär icke ha sett så mycket pengar förut och har nu fått bekymmer för var han skall göra av dem. Förslag är å bane att anskaffa åt ungdomsrörelsen ett eld- och bombfritt kassavalv för förmögenhetens förvaring. Den glada nyheten har kommit före skattmästarens, herr Leo Johannesson, uppsyn att betydligt ljusna. Ett drag av lättnad vilar numera över hans allvarliga anlete.

□□□□

Resterna av Söderkommittén,

herr Berg m. fl., som räknar sina anor från den tid, då Tillgren var som mest energisk, hade i torsdags sammanträde hos frkn Lagerholm, som bjöd på té. Först diskuterades de senaste litterära nyheterna, varefter fröken Elmdahl, som avsåg sig ordförandeskapet, återvaldes. Sammanträdet avslöts med avslutning andan av »Vi gå över dagstänkta berg, berg, berg».

FÄRDEMARSCH, tillägnad K. U. R.

(Melodi: Engelbrektsmarschen.)

Här vi komma, vi unga, för att skåda vårt land,
för att lyssna till suset från fjällar, sjö och strand;
som en värvind vi draga genom stad och genom by,
för den unga tidens fläktar alla skuggor skola fly.
Ingen sorg lägger tvång på vår friborna gång;
glatt vi sjunga vår sång, då blir vägen ej lång.
Här är ungdom och fröjd, ingen rygg än är böjd,
blodet svallar, ropen skalla friskt och käckt i dal, på höjd.

Se, kamrater, hur skönt det är vårt fädernesland
med sin skog, sina berg, resta djärft mot himlens rand;
lika skönt, då det badar uti solens yra glöd
och då månen uti natten sänder mildt sitt stråleflöd.
Se, vad himlen är blå, hör på fåglarna små
hur i grönsmyckad vrå sina drillar de slå,
Lyss på vindarnas sus, uppå strömmarnas brus,
Låt oss lyssna, låt oss skåda i de gamla fäders hus!

Fram vi tåga att sprida ljus i fädernebygd,
Fram med hängivet sinne för sanning, rätt och dygd.
Se vi våld, se vi orätt, nå vålan, vi slå det ned;
för det ädla, för det goda kämpa vi i striden med.
Käckt med vilfor av stål gå vi fram mot vårt mål,
bränna hurtigt å bål, vad ej solljuset tål;
fram med vinande takt uti svenskmannatrakt,
fram att sjunga våra tankar ut med samfärd makt.

Utdrag ur protokoll, fört
vid sammanträde med K. U.
R:s Ck. å Konradsberg den
9 nov. 1908 kl. 1/2 9 e. m.

§ 33.

Uppläste ordföranden sekreterarens 26:te skrivelse, innehållande förslag om att Ck. för ordningens skull måtte sammanträda 2 ggr i månaden i st. f. som hittills endast då behov föreläge. Efter uppläsningen framtog ordföranden en stor röd, ren näsduk, utvecklade den långsamt och med eftertanke, putsade näsan omsorgsfullt, ordnade mustaschern, strök med fingrarna några gånger genom håret, sammanvev omsorgsfullt näsduken och nedlade den i

sin ficka samt såg ytterligt intresserad ut. Därefter vidtog en livlig diskussion, varunder fröknarna Andersson, Holmberg, Härner, Almqvist och Ulrich samt herrarna Johansson och Renström yttrade sig, och beslöts på ordförandens hemställan att bifalla framställningen så till vida, att Ck. skulle sammanträda två gånger i månaden, då behov härav föreläge.

Stockholm som ovan

SEKRETERAREN.

Justerat
J. Billström,
ordf.

*****

En intervju.

Vi togo en dag mod till oss och försvunno i trapporna till Upplands-gatan 13 B. De många trapporna vittnade om, att högt uppe bor en ungdomlig själ och en spänstig, livskraftig varelse. Vid vår försynta ringning öppnade tante Fanny själv. Hon är en medelålders dam med pincenez, som granskar besökaren kritiskt, dock ej ovänligt. Efter en stund antar hennes blick en glimt av välvilja och hon bjuder oss stiga in. Vi hälsa vördnadsfullt, ordna i smyg fracken och den vita halsduken och söka komma till rätta med de för dagen påtagna manschetterna. Cylindern lägga vi på stolen med en viss varsamhet och ordentlighet, för att den icke skall störa det intryck av yttersta prydighet, som tante Fannys konstnärligt inredda hem bär vittne om. På en annan stol placera vi sedan försiktigt vår egen person, under det att föremålet för vår intervju sjunker ned i en bekväm fätölj.

»Jaså, Ni vill höra något om den förskräckliga händelsen», säger tante Fanny, under det att hennes blick på den välborstade unge mannen får ett uttryck av välvilja. »Ja, Ni, som är så ung, var naturligtvis ej med vid ungdomsrörelsens början. Jag minns det som i går. Det var en lördagskväll för många år sedan i folkskolan vid Norrtullsgatan, där en kommitté, som vi kallade Norrtullsmalmskommittén, hade anordnat ett samkväm. En glad och förväntansfull ungdom hade just åhört legationsrådet B:s förträffliga föredrag om Japan, utmärkt sång och musik hade tonat genom salen, och ungdomen hade applåderat så, som jag aldrig hört förut. Då framträdde ordföranden för kvällen — vi kunna kalla henne Susy — med en stor bukt, som någon strax förut hade överräckt till henne, i handen och yttrade med den bestämda ton, som var henne egen, att nu skulle Kulturella ungdomsrörelsen upphöra. Hon höll ett litet tal till ungdomen och tackade för det goda samarbetet. Har man hört på maken? Jag blev alldeles förvirrad. Strax där efter ser jag den starka människans falla i armarna på de närsstående till synes avsvimnad. Jag sprang ner till överlärarens bostad,

fick fatt i en Eau de cologne-flaska och skyndade åter upp. Under det jag sprang upp för trappan, lyckades jag få upp korken och var just beredd att hålla innehållet över den sjuka, då jag märkte, att hon lyckligtvis under tiden kvicknat till. Kan Ni tänka Er, vad orsaken var till hennes opasslighet. Jo, den där lille Renström hade tittat in genom dörren, tittat in genom dörren, just som Susy höll sitt avskedstal. Den kvällen hade så mycket rysligt hänt, att jag endast kunnat giva Eder en svag föreställning därom. Jag känner mig matt bara av att tala om denna händelse.»

Tante Fanny försjönk i sina minnen. Så yttrade hon liksom för sig själv: »Ja, den där Renström, han hade all sina förtjänster». — Vi ville icke störa längre, bockade och försvunno lika tyst och städat, som vi anlät.

*****

Telegram (Special).

Angaren Stockholm, Atlanten, Sönd.
Över väder och vind råder jag icke, men *temperaturen* följer mina kurvor även här. K. U. R. i Djurs-holm önskas vackert väder.

Strömberg.

Paris, Måndag 29.

Emil Andersson har flyttat till Bromma och ämnar där begynna en Kulturell ungdomsrörelse.

Hans Carlberg skall flytta till Ros-tebro.

*****

Två kulturellar mötas på gatan.
A.: Var det roligt på vandringen?
Vilka var med?

B.: Jo, Det var 7 pojkar, 2 flickor och Lisa Liljenborg.

GYMNASTIK.

I gymnastikfrågan vill Kulturgläntan vara banbrytare. Den anser att frågan är av största kulturella och nationella betydelse och därför är en ständige överbrik väl motiverad. Ensamt bland huvudstadens dagliga tidningar om att ha särskild avdelning och redaktion för gymnastik, skall det en gång räknas Kulturgläntan till stor berömmelse att ha i detta hänseende tagit första steget.

Gymnastikmärket.

har nedanstående utseende och säljes för 2 öre pr st.

Vid köp av 1,000 stycken, rabatt. Märket köpes i minut i Vennbergs kiosk i stora posthallen, i parti hos Stockholms allmänna gymnastikavdelningar.

Apropos Stockholms allm. gymnastikavdelningar

kan nämnas, att denna säregna institution utgått från K. U. R. Verksamheten är som bekant nu fördelad på ett 50-tal avdelningar över hela Stockholm. Under dagens lopp gymnastiseras flitigt varhelst en gymnastiskal kunnat uppletas. Arbetsbetet ligger nere mellan kl. 10 e. m. och 7 f. m. Då sover man.

*****

Telefoncentralen,
Grevturegatan 20 C.

Hallå! Jo, det är Elisabet Andersson. Vet Fanny, om prins Eugen skall med på Skansenfesten? — Jaså, ja, då kommer naturligtvis också professor Kjellberg, och då får han roa prinsen. Karlfeldt lär också ska komma. Inte för jag vet, varför de skola med. Jag tycker det är tillräckligt, om Billström kommer. Fanny trycker förstas programmet. — Vet Fanny av, att Renström ämnar gifta sig? Ja, de ha inte tålat med varandra än, men det blir snart. — Ja, adjö då.

*****

Hallå! Goddag Renström! Ja, biljetterna äro slutsålda, men eftersom Renström är så angelägen, ska' jag lägga av några stycken. Jag får gratulera! — Till förlovningen förstås! Ni kommer ju så bra överens. — Har hon börjat krängla? Men jag har ju sagt till halva sta'n, att allt snart skulle vara klart. Susy är ju så duktig och skulle så bra hålla reda på Renström. — Det var ledsamt. — Ja, biljetterna skall jag skicka. Adjö!

*****

Hallå! Goddag, Signe Almqvist! Det var roligt få höra av Signe. — Jag är alldeles av samma åsikt. Här bör vara ordning i allt, och jag skall se till, att någon ordnar kön på Gustaf Adolfs torg på fredagsmornarna. Jag skall ringa upp till Susy. — Vet Signe, att Renström nära på är förlovad? Ja, det är visst något mankemang för tillfället, men det ger sig nog. Dom a' ungefär lika till lynnet, så det blir nog bra. Ja, adjö!

*****

Hallå! Kan jag få Vasa 39 67. Ar det Leo Johansson. Jo, bästa Leo, jag måste bedja om 10 kronor för att köpa 5 dussin tēkoppar åt Centralkommittén. Dom skulle egentligen kosta 15 kronor, men affären lät pruta med sig. — Tycker Leo att det är för dyrt? Ja, men vi måste ha dem. Vi få ändå diska dem 3 gånger för att kunna servera alla. — Nej, bästa Leo, 2 dussin kunna

vi icke nöja oss med. — Ja, vill Leo pruta en femma till, så gärna för mig. Tänk, att Renström skall gifta sig. Dom ser ut att passa så bra. Hoppas att det blir ett hejdundrande bröllop. — Ja, då få vi 5 dussin koppar genom Leo. Hälsa fru Johannesson. Adjö!

(Fortsättning i nästa nr.)

*****

Den nya generationen.

Det berättas, att Arvid Ahlin den yngre redan börjat träna för kommande fotvandringar. Hans mamma, född Olga Elmdahls syster, har berättat så många underbara saker om en märkvärdig fotvandring i landskapet Värmland, där hon en dag gick 7 eller 8 mil, vilket minns hon ej så noga. På sin tredje födelsedag för litet sedan, överraskade han sin mamma med att gå backen vid Epidemijukhuset upp och ned 7 ggr. Han var övertygad om att han gått längre den dagen, än hans mamma någonsin gjort.

*****

Gåta.

Vad är det för skillnad mellan Nuhma & Larsson?

*****

Intressanta fynd.

På en hylla i ett skåp i ett skolhus långt borta i Söders ökända nejder lär man ha funnit ett eller annat halvdussin tékoppar, ett par vita skjortor och några halvbrända ljusbitar.

I ett gulnat och nära bortglömt arkiv har man dessutom funnit en mystisk dikt av anonym författare.

Vilka slutsatser dragor den arkeologiska forskningen? Stå manne de båda fynden i något sammanhang med varandra? Den kände museimannen, doktor Arne, kommer antagligen i ett följande nummer att behandla det intressanta spörsmålet.

Så vitt den gulnade skriften rätt kunnat tolkas av redaktionen, lyder dikten:

På söder finns en kommitté, som sällan man har sett, men nyss den gjorde en succés, som icke glömmas lätt.

Ty när den väl till verket går, en värld den då med häpnad slår.

När sist där var Luciafest, med alla tillbehör, och varje pamp var där som gäst, att lära hur det bör på sådan julefest gå till, ty »Söder kan ju, när dom vill».

Där bjöds på allt, vad tänkas kan, båd' kaffe, dopp och gris, och gran och ris och halm man fann på gammalt julevis.

Där fanns ock tomt, bock och präst, Lucia, tärnor — allt var fest.

En stjärna stor med stilig färg, som lyste röd och klar, — tillverkad uti Sundbyberg — en Sven i tēten bar. Han följdes åt av gossar tre de vackraste man kunde se.

Lucia, fin och fager, bar en krona, höljd med grönt, och säkert ingen drottning har ett följde mera skönt.

Ja, den som sett det tåg av mör, vad gör det, om han sedan dör.

I vackra ringar dansen gick vid fin och ljuvlig sång, och ledarinnans säkra blick ej gjorde tvekan lång. Och åter en förvånad värld, blev skyldig tacksamhetens gård.

Men felfri är ju ingen dock på denna jordens ring, om därför en gång görs en bock, det gör väl ingenting. Båd' för- och bakdel har den ju, och sönder går båd' jag och du.

Av spelmän där fanns ett lag, som maken söka får, man kunnat dansa natt och dag och leka många år. Med dem gick leken som en dans och dansen skulle gått med glans!

Vid fester uppå Söders höjd vill alla vara med, där finns det både frid och fröjd, och enligt gammal sed vi ropa: »länge leve dom, det där gör ingen annan om».

*****

Brevlåda.

Fra H-rn-r: Tack för sagan om greven och grevinnan vid sjön Bäfven. Grevinnan är förtjusande och sjön vacker.

Svea: Kom igen en annan gång.

Axel J. S. B-g: Varför så långt. Vi ha icke råd att utgiva extralad.

Himb-rg, Erland N-skiöld m. fl.: Tack för bidragen.

Billstr-m: Manuskriftet oläsligt.

Didr-ng: Vi skola tala vid Ranft.

*****

Ur gamla papper.

En dag underlåto vi att vika av vid Essingevägen, och marscherade i stället rakt fram tills vägen tog slut, och det gjorde den vid Drottningholm. Det var en vacker söndagsmorgon. I tēten gick spelmannen med sitt handklaver. Gossar och flickor följde i brokiga skara, en jättebukett i praktfulla, starka färger. Som en stormflod översvämmade skaran konditoriet, som gräshoppor förtärde de allt ätbart.

*****

Den lilla ångslupen Fritiof förde oss snabbt uppför Edsviken. Sängen och handklaveret tävlade om att överrösta vågornas smållande slag mot stäven. Vid Sättra blevo vi placerade på en bergknalle. Där skattades matsäcken. Sedan finga vi dansa, spela krocket, sparka boll, bada och äta middag. Vandringen hem över Ulriksdal och Haga blev en värdig avslutning.

*****

Det var en sjungande båt, som på lördagseftermiddagen passerade Vaxholm, Furusund och slutligen lade till vid Gräddö. Någon timmes marsch och så befunno vi oss i Rådmansö skolsal, där vi bänkade oss och vid skenet av vita stearinljus intogo vår matsäck. Kaffe bjöd det gästfria världfolket på. Sedan vi sjungit och sett på fyr-

verkeriet från sjön, togo vi vårt nattläger i besittning. Att ligga i hölada är en härlig sak. Visserligen var höet vått av salt, men gossarna sovo likaväl gott. Flickorna mätte ha gripits av någon sångens ande. De sjöngo hela natten »Släpp en liten glutta solsken in» och slutade icke därmed förrän deras önskan uppfylldes vid 4-tiden på morgonen. Och då började dagen. Efter att ha badat voro vi redan kl. 5 i vackraste solsken i sväng på den flata berggrunden utanför klockarebostället, och kl. 7 åto vi den härliga havregröten. En vaccker och händelserik dag följde. —

*****

Konst och Litteratur.

Koncert

gives i välgörande syfte av dr Billström i spårvagnen vid Tegelbacken. Billström spelar handklaver och sjunger. Frun spelar fiol.

En boksuccés.

Som Kulturgläntan redan i sitt förra nummer kunde meddela, ämnar den berömde nervläkaren dr Jacob Billström utgiva en bok om hjärnans nödvändighet. Författaren kommer med det djärva påståendet, att om hjärnan borttages, så skulle därmed en människas själsliv i det närmaste upphöra. Boken är lättläst, skriven med en bestickande förmåga att övertyga, som gör, att lekmannen utan reservation godtärger hans idéer. Av kapitlens rubriker väcka många högst intressanta idéassocierationer. Så t. ex. »En sund själ i en sund kropp. — Huru bekämpa Nick Carter-litteraturen? — Gymnastikens inverkan på magcirkulationen» m. m. Denna tidnings tryckeri har fått ensamrätt till tryckningen av boken, som skall spridas i 100,000 exemplar. Vi återkomma med en utförligare recension.

Bevingade ord.

»Jag antecknar fakta», sa' *Lilivus* och hävdatecknade dalavandringen.

»Intet är som väntans tider.»
E. A. Karlfeldt.

»Alldeles förtjusande», sa'
Anderssonskan.

»Jag är för radikal för denna ungdomsrörelse.» *Ernst Didring.*

»Kaffet är den sämsta av alla drycker.»
Olga Elmdahl.

»Nej, varför det?» sa' *Hallman.*

»Mannen är obildad.»
Fanny Holmberg.

»Jag tycker inte att det gör så mycket.»
Frida Härner.

»Fastän man blott är en fattig arbetare.»
Erik Renström.

»Gullko, Gullko.» *Lydia Hallman.*

»Dom var gemytliga», sa' *Emil Andersson* om kronprinsens.

»K. U. R. får icke leva över sina tillgångar.»
Leo Johannesson.

»Jaså, fick kronprinsessan det?» sa' *Strömberg.*

»Största faran är, att kotterier uppstår.»
Nuhma & Larsson.

»Det var den unge Sture.»
Johan Ljungqvist.

»Dacapo, men tag en annan sång.»
Emelie Ljunggren.

I spårvagnen.

Anderssonskan: Vet Fanny, att Kulturgläntan skall komma ut igen?

F.: Jaså, hm!

A.: Jag tror människorna är alldeles galna. Dom tror, att Billström är redaktör.

F.: Ja, det finns väl ingen annan med den akademiska bildning, som fordras för att redigera en tidning.

A.: Nej, bästa Fanny, att redigera en tidning är icke svårt. Det gjorde jag, då jag bodde Grevturegatan 20 C för många år sedan. Det är bara att bedja folk skriva och så tala väl med en boktryckare och så lyfta prenumerationsmedlen på posten. Billström är alldeles förträfflig i alla andra avseenden, ja, rent av bedärande, men att syssla med utgivande av en tidning, det gör han inte. Jag känner Billström sedan min Köpenhamnsvistelse, då han bodde hos skomakeriarbetaren Johannesson, som nu är en världsberömd artist.

F.: Ja, då kan jag inte veta. Förresten så tycker jag, att Kulturgläntan är ganska elak.

A.: Hm! Jag vet, vad jag vet. Ring till den nya telefoncentralen. Fanny vet, i morgon, så ska' jag berätta mera.

*****

Färdevisa.

Häll, dig ropar solens sken uti Guds sköna värld.

Kom, lämna stugans tränga bur, därute stänger ingen mur. Kom med på vandringssfärd! Kom med på vandringssfärd! Hör vinden med det glada sus, han aldrig vila får.

Och bäcken med sitt muntra hopp och älven med det strida lopp: till havet längtan står, till havet längtan står.

Kom med, kom med! Tag stav i hand och vandra fri och glad.

Kom, se hur härligt är vårt land, i morgonsol, i aftonbrand! Till fjälls vi dra åstad, till fjälls i solens bad.

Personalnotiser.

Födelsedagar.

10 år fyller i dag i Kulturellas tjänst fröken Sigrid Hällström och folkskollärarinnan fröken Fanny Holmberg. Vi ha förgäves sökt erhålla de båda jubilerarnas porträtter för införande i Kulturgläntan. Enligt förljudande kommer fröken Hällström, som tillhört Sociala studiecirkeln, att dekoreras med medaljen »För medborgerliga förtjänster». Fröken Holmberg skall erhålla »Litteris et Artibus».

Artisten Johannesson befinner sig f. n. med sin fru på bröllopsresa i utlandet. Hon är sjukgymnast, och har hon att i enlighet med ingånget kontrakt under fyra år försörja familjen mot villkor, att han sedan övertar försörjningen av henne och de tre samt efterföljande barnen.

*****

Polisärenden.

Nuhma & Larsson äro sedan någon tid försvunna. Några oegentligheter inom K. U. R. tros icke föreligga, men för säkerhets skull har man varskott polisen, och ivriga efterspaningar pågå.

*****

Sjöfarten.

Den reguliära trafiken Stockholm—Helsingfors har tillsvidare inställts på grund av kriget. Trafiken Sthlm—Sundsvall och Stockholm—Visby har ävenledes betydligt inskränkts, då ishinder och minfara föreligga. Reguliär ungdomstrafik Göteborg—New-York är påtänkt och ämnar amanuensen Lundström sätta sig i spetsen för detta storsvenska, för att icke säga allsvenska företag. Man har tänkt hyra ångaren Stockholm för en provresa med kulturellarna och synes planerna kunna realiseras, om blott engelsmännen medgiva fri fart genom Nordsjön. Amanuensen ämnar nämligen icke hyra ångaren för resa till Kirkwall.

Ordet fritt.

Under ovanstående rubrik hade vi tänkt efter vederbörlig censurering införa en längre skrivelse från vår ärade medarbetare, herr Axel J. S. Berg, men lägger tyvärr det begränsade utrymmet hinder i vägen härför. Den ärade insändaren talar för bildande av en central organisation för allmänt kulturellt arbete inom förenings- och ungdomskretsar och menar att detta skulle gå för sig genom en utvidgning av K. U. R:s verksamhet. I ett föredrag kommer förelagsställaren att vid ett annat tillfälle närmare utveckla sina synpunkter.

*****

Från allmänheten.

Sommarvandringar.

Då sommaren nu åter har kommit, börjar vandringslusten allt starkare framträda och längtan hos mången att få axla ryggsäcken och taga fotvandrandröken på. Då vid K. U. R:s 10-års samkväm söndagen den 28. dennes, de flesta både gamla och unga »vandrare» inom K. U. R., som jag hoppas, sammanträffa, hade jag tänkt att väcka ett förslag om möjligheten av och intresset för återupptagande av de förr så omtyckta och roliga vandringarna och resorna. Själv hade jag tänkt föreslå en utflykt under instundande pingsthelg, utåt Mälaren t. ex., delvis eller till största delen pr båt, med strandhugg här och där. I slutet av juli, 20—23, är möjligt att jag själv gör en vandrings- eller cykeltur genom Härjedalen till Jämtland och kunde intresserade få tillfälle att medfölja.

Stockholm den 22. maj 1916.

J. N. Nyrén.

*****

Annonser.

Kulturgläntan läses av ung och gammal, av folk ur vitt skilda klasser och med olika politiska och religiösa åsikter såsom av läkare, präster, författare, vetenskapsmän, lärarinnor, affärsmän, kontorister, professorskor, tjänsteflickor och fattiga arbetare.

Bästa annonsorgan.

Till salu: Folkhumor till billigt pris. Svar till »Kalle», adress pr By.

Förmånlig plats.

Platsen som renskrivarska hos större tidningsredaktion i Vasastan är till ansökan ledig. Ingen torde reflektera, som ej är i besittning av många lediga stunder, ett fogligt sinnelag och starkt intresse för gymnastik åt alla. Svar märkt, Frida Härner, denna tidnings redaktion.

*****

Notiser.

Valborgseld.

Kulturella ungdomsrörelsen firade Valborgsmässoafton vid Nacka. På ett högt berg gjordes av tjärtunnor, ris och ved ett väldigt bål, vars flammor kastade ett gnistrande eldregn över ungdomsskaran. Sångdanser utfördes. Kaffet som serverades hade en strykande åtgång. Dr J. Billström jämförde i ett kortare anförande valborgsmässoelden, som enligt våra förfäders tro skulle göra jorden fruktbar och skörderik, med den eld som brinner i varje ungt sinne, den eld genom vilken ungdomen blir skickad till kamp för att det goda skall spira och bära de bästa frukter till gagn för samhället. Därefter följde deklamation och unisona sånger sjöngos. Sedan danslekarna fortgått en stund, tågade man tillbaka till stationen, där en långdans avslutade dagens festlighet.

Det Stockholm där man har roligt.

Kulturella ungdomsrörelsens kolonitradgårdar, Solhagen ute på Kungsholmslandet, äro under sommaraftnarna mötesplats för en hel del levnadsfrisk ungdom. Förutom trädgårdsskötsel idkas här sport, såsom kulstötning, spjutkastning m. m., och lawn-tennis spelas. Man roar sig därjämte med ringlekar, spel, sång och läsning eller med något annat av de många förnöjande tidsfördriv som stå kolonisterna och besökande till buds. I den nyuppförda, praktiskt inredda paviljongen finns kök, där gott kaffe kokas, vilket serveras på verandan av den kvinnliga ungdomen, och sjungande piltar och nationalklädda jäntor äro glada i håg; för dem existerar intet tråkigt Stockholm.

**Kulturgläntan är tryckt
4 tr. upp i Regeringsg. 11.**